

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet / Tanszék	Magyar Irodalomtudományi Intézet
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom (önálló)

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	LLM4065 Hagiográfia és himnológia							
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	dr. Gábor Csilla egyetemi tanár							
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Gábor Csilla egyetemi tanár							
2.4 Tanulmányi év	II.	2.5 Félév	4	2.6 Az értékelés módja	K	2.7 A tantárgy típusa	Tartalma szerint	DS
							A tantárgy jellege (kötelező/választható/fakultatív)	V

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium	1
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					30
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					10
Szemináriumok / házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					16
Konzultáció					2
Vizsgák					0
Más tevékenységek.....					
3.7 Egyéni munka össz-óraszámja	58				
3.8 A félév össz-óraszámja	100				
3.9 Kreditszám	4				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	aktív jelenlét tanterem, vetítő, laptop
4.2 Kompetenciabeli	aktív jelenlét a vizsgálandó szövegek ismerete szemináriumi terem, vetítő, laptop

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	
5.2 A szeminárium lebonyolításának feltételei	

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>C4. 2. Az anyanyelvű irodalom változási formáinak magyarázata (korszakok, irányzatok, műfajok stb.) és az irodalmi jelenségek történeti és kulturális kontextusban való értelmezése. A kulcsfogalmak magyarázata az irodalom megértésében, valamint folklórszövegek értelmezése.</p> <p>C4. 3. Különböző szövegek és kontextusok összefüggései, szövegelemzési technikák alkalmazása. Egy irodalmi szöveg különböző értelmezési szempontok szerinti megközelítése, valamint a néprajz és a kulturális antropológia fogalmainak és módszereinek használata a népi kultúra jelenségeinek kutatásában</p> <p>C4. 6. Szakmai vélemény kialakítása egy szakmai projekt keretében az irodalmi jelenségeket illetően, a kritikai és irodalomtörténeti szövegekben megjelenő nézőpontokból kiindulva, valamint a szakirodalom alapján a népköltészeti szövegeket illetően is</p> <p>Bevezetés a hagiográfiai és himnológiai kutatás módszertanába, ismerkedés a tudományterület legújabb eredményeivel</p> <p>Szakmai nézőpont kialakítása a szentkultuszról, a problematika interdiszciplináris megközelítése</p>
Általános kompetenciák	<p>CT. 3. Egyéni fejlődési terv megvalósítása; a célok elérése tanulási folyamatok, csoportos tevékenységek és intézményi programokon való részvétel segítségével</p> <p>A problematika általános módszertanának, kérdésfelvetésének megismerését követően szűkebb témák mélységben történő tanulmányozása a cél: pl. egy-egy szent kultusztörténetének nyomokkövetése, egy-egy himnusz szövegváltozatainak textológiai vizsgálata</p>

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzése	

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A hagiográfia mint kutatási téma: társadalomtörténeti háttér, módszerek, irányok, írott és vizuális műfajok	<ul style="list-style-type: none"> – fogalomalkotás – magyarázat – összehasonlítás 	
2. Hagiográfia és lelkiségtörténet: középkori mozgalmak és a szentek tisztelete	<ul style="list-style-type: none"> – összehasonlítás – megfigyeltetés – bemutatás 	
3. Középkori legendáriumok, tipológia	<ul style="list-style-type: none"> – leírás – elbeszélés – magyarázat – szemléltetés 	
4. Szent-típusok: a férfi szentek kategóriái és kultuszuk alakulása	<ul style="list-style-type: none"> – magyarázat – elbeszélés – rendszerezés – szemléltetés 	
5. Szent-típusok: női szentek és női társadalmi szerepek	<ul style="list-style-type: none"> – előadás – magyarázat – rendszerezés – szemléltetés 	

6. A csoda antropológiája és morfológiája	– előadás – magyarázat – leírás	
7. A középkori szentkultuszok újraértelmezése a kora újkorban: legenda, história, prédikáció	– előadás – elbeszélés – szövegértelmezés	
8. Himnológia: műfaji, verstani, tartalmi, retorikai, funkcionális kérdések. Hogyan olvassunk himnuszot és szekvenciát?	– magyarázat – szemléltetés – összehasonlítás – rávezetés	
9. A patrisztika korának himnuszai: antik poétikai tradíció és didaktikus funkció	– előadás – elbeszélés – magyarázat	
10. Ambrosius, Prudentius, Venantius Fortunatus himnuszai	– magyarázat – leírás – megfigyeltetés	
11. Középkori himnuszok: átpoétizált teológiai témák	– leírás, bemutatás – magyarázat	
12. Aquinói Tamás, a költő és az antik himnológiai tradíció	– bemutatás, leírás	
13. Himnológia és hagiográfia: verses zsolozsmák	– előadás, elbeszélés – magyarázat	
14. Összegzés, kitekintés	– interaktív összefoglalás	

Bibliográfia

Primér bibliográfia

1. Szent Athanasziosz, *Szent Antal élete = A III–IV. század szentjei*, bev., jegyz. Vanyó László, Bp., 1999, 41–117.
2. Jacobus de Voragine, *Legenda aurea*, szerk., utószó, jegyzetek és részben ford. Madas Edit, Bp., 1990.
3. *Legendák és csodák (13–16. század)*, szerk. Madas Edit (részben fordította is) és Klaniczay Gábor, Bp. 2001. (Szentek a magyar középkorból 2.)
4. Sík Sándor, *Himnuszok könyve. A keresztény himnuszok költészet remekei latinul és magyarul*, Bp., 1943; internetes változat: www.ppek.hu
5. *Amor sanctus. Szent szeretet könyve*, ford., magy. Babits Mihály, Bp., 1933 (vagy valamelyik későbbi kiadás)

Szekundér bibliográfia

1. Peter Brown, *A szentkultusz*, Bp., 1993.
2. Sággy Marianne, *Versek és vértanúk: A római mártírkultusz Damasus pápa korában*, Bp., 2003.
3. Sággy Marianne, *Isten barátai: Szent és szentéletrajz a késő antikvitásban*, Bp., 2005.

4. Klaniczay Gábor, *Az uralkodók szentsége a középkorban*, Bp., 2000.
5. Dobszay László, *Az ország patrónusainak liturgikus tisztelete a középkori zsolozsmában = A magyar szentek tisztelete és erekélyei* (szerk. Cséfalvy Pál és Kontsek Ildikó), Esztergom, 2000, 96–106., <http://www.liturgia.hu>

Ajánlott bibliográfia

1. André Vauchez, *Sainthood in the Later Middle Ages*, Cambridge University Press, 1997.
2. Szövérfy József, *Die Annalen der lateinischen Hymnendichtung*, Berlin, 1964.
3. Susanne Wittern, *Frauen, Heiligkeit und Macht: lateinische Frauenviten aus dem 4. bis 7. Jahrhundert*, Stuttgart–Weimar, 1995.

8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Szent Athanasziosz, <i>Vita Antonii</i> : a szent remete típusa	– magyarázat – megfigyeltetés	
2. A legenda és a skolasztikus gondolkodás: <i>Legenda aurea</i>	– kérdőív összeállítása, kitöltetése, az eredmények elemzése, következtetések levonása, interaktív értelmezés	– az összeállított kérdőív
3. A dinasztikus szentség: a középkori magyar királyi család szentjei I. (legendák)	– csapatmunka: az olvasatok összehasonlítása – nyelvtörténet magyarázatok – terepmunka tanári útmutatások alapján	– előre elkészített és a csoport kompetenciájához mérten kiválasztott fénymásolt anyag szükséges
4. A dinasztikus szentség: a középkori magyar királyi család szentjei II. (<i>historia rhythmata</i>)	– elemzés – megfigyeltetés, rávezetés	– a szövegválasztás a szemináriumvezetővel egyeztetve
5. A barokk szent mint típus: Loyolai Ignác (ikonográfia, tradíció és innováció)	– egyéni tájékozódás, adatgyűjtés, rendszerezés, értelmezés	
7. Középkori szentek barokk prédikációkban	– a kézirat szerkesztői feladatainak megfigyeltetése	– egy régi kiadvány ilyen szempontú elemzése vagy – konkrét kéziratban való munka
8. Ambrosius himnuszai – szövegválasztás a csoporttal történt megegyezés alapján	– elemzés – megfigyeltetés, rávezetés	

Bibliográfia

Primér bibliográfia

1. Szent Athanasziosz, *Szent Antal élete = A III–IV. század szentjei*, bev., jegyz. Vanyó László, Bp., 1999, 41–117.
2. Jacobus de Voragine, *Legenda aurea*, szerk., utószó, jegyzetek és részben ford. Madas Edit, Bp., 1990.
3. *Legendák és csodák (13–16. század)*, szerk. Madas Edit (részben fordította is) és Klaniczay Gábor, Bp. 2001. (Szentek a magyar középkorból 2.)
4. Sík Sándor, *Himnuszok könyve. A keresztény himnuszok költészet remekei latinul és magyarul*, Bp., 1943; internetes változat: www.ppek.hu
5. *Amor sanctus. Szent szeretet könyve*, ford., magy. Babits Mihály, Bp., 1933 (vagy valamelyik későbbi kiadás)

Szekundér bibliográfia

1. Peter Brown, *A szentkultusz*, Bp., 1993.
2. Sággy Marianne, *Versek és vértanúk: A római mártírkultusz Damasus pápa korában*, Bp., 2003.
3. Sággy Marianne, *Isten barátai: Szent és szentéletrajz a késő antikvitásban*, Bp., 2005.
4. Klaniczay Gábor, *Az uralkodók szentsége a középkorban*, Bp., 2000.
5. Dobszay László, *Az ország patrónusainak liturgikus tisztelete a középkori zsolozsmában = A magyar szentek tisztelete és erekélyei* (szerk. Cséfalvy Pál és Kontsek Ildikó), Esztergom, 2000, 96–106., <http://www.liturgia.hu>

Ajánlott bibliográfia

1. André Vauchez, *Sainthood in the Later Middle Ages*, Cambridge University Press, 1997.
2. Szövérfy József, *Die Annalen der lateinischen Hymnendichtung*, Berlin, 1964.
3. Susanne Wittern, *Frauen, Heiligkeit und Macht: lateinische Frauenviten aus dem 4. bis 7. Jahrhundert*, Stuttgart–Weimar, 1995.

9. A szakmai területek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvadásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a Megyei Tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési szempontok	10.2 Értékelési módok	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A tárgyi tudás pontossága és volumene	Önálló szóbeli témakifejtés	35%
	Szintetizáló és összefüggéseket láttató képesség, jelenségek elemzésének képessége	Hozzászólás, problematizálás, véleményalkotás	35%

10.5 Szeminárium	Egy szeminárium levezetése egyedül vagy teamben: – a megadott témához való anyaggyűjtés adekvát volta (a felkutatás és a szelektálás módja) – kiselőadás vagy vitaindító felvezetés megtartásának minősége és hatékonysága	A bemutatott előadás viszonyítása a témamegbeszéléshez, visszajelzés a választott téma megadott szempontjainak követésére, a kidolgozás és az előadás módjára	30%
	– a többi szemináriumon: aktív részvétel a munkában	A hozzászólások gyakoriságának és minőségének követése	
10.6 Minimális követelmények			
<ul style="list-style-type: none">• Az egyes témák ismerete a konkrét események, személyek, jelenségek felidézésével, apró részletek nélküli• Összefüggések teremtésére való képesség• Hagyografiai problémák érzékelése• Legalább két bibliografiai tétel ismerete• Szeminárium esetében: egy kiselőadás vagy vitaindító megtartása, illetve az összes téma alapszintű ismeret, kritikai megközelítése			

A kitöltés időpontja 2024.04.15.	Az előadásért felelős tanár aláírása 	A szemináriumért felelős tanár aláírása
Az intézeti jóváhagyás időpontja 2024.04.16.	Az intézetvezető aláírása 	
A dékáni jóváhagyás időpontja	A felelős dékánhelyettes aláírása	A kar pecsétje